

QUẢNG NAM THÚC ĐẨY PHONG TRÀO PHỤ NỮ KHỞI NGHIỆP

NGÔ TUẤN VINH*

Hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp, khuyến khích phụ nữ phát triển kinh tế luôn là nhiệm vụ quan trọng góp phần thúc đẩy bình đẳng giới, tạo điều kiện, cơ hội cho phụ nữ vươn lên khẳng định vai trò, vị trí của mình trong gia đình và xã hội. Những năm qua, tỉnh Quảng Nam luôn quan tâm, chỉ đạo hoạt động hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp và đạt được một số kết quả nhất định. Bài viết tập trung nghiên cứu thực trạng hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp tỉnh Quảng Nam, từ đó, đề xuất một số giải pháp thúc đẩy phụ nữ khởi nghiệp nhằm xây dựng, phát triển kinh tế - xã hội.

Từ khóa: Phụ nữ khởi nghiệp; tỉnh Quảng Nam; hệ sinh thái khởi nghiệp; đổi mới sáng tạo.

Supporting women in entrepreneurship and encouraging them to engage in business are vital tasks that contribute to promoting gender equality and providing women with opportunities to advance their roles and positions in both family and society. In recent years, Quang Nam Province has consistently focused supporting women's entrepreneurship and achieved significant results. This article examines the current support for women entrepreneurs in Quang Nam Province and proposes solutions to further promote women's entrepreneurship, thereby fostering their roles in socio-economic development.

Keywords: Women entrepreneurship; Quang Nam Province; startup ecosystem; innovation.

NGÀY NHẬN: 12/4/2024

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 21/6/2024

NGÀY DUYỆT: 16/7/2024

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.342.2024.911>

1. Đặt vấn đề

Quảng Nam là tỉnh thuộc khu vực duyên hải miền Trung, là vùng đất giàu truyền thống văn hóa và nhiều di sản văn hóa thế giới nhất cả nước. Dân số toàn tỉnh có trên 1,5 triệu người¹, trong đó số lượng phụ nữ chiếm khoảng 50,8% dân số². Thời gian qua, chính quyền tỉnh Quảng Nam đã có nhiều cơ chế, chính sách ưu tiên bảo đảm quyền cho phụ nữ. Theo đó, phong trào phụ nữ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của tỉnh đã phát triển mạnh mẽ; những nỗ lực và sự đóng góp

to lớn của phụ nữ đã tạo nên một “làn sóng” khởi nghiệp mới, góp phần làm thay đổi diện mạo kinh tế - xã hội của địa phương.

2. Công tác hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp tỉnh Quảng Nam

Thứ nhất, công tác chỉ đạo hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp. Thực hiện Quyết định số 939/QĐ-TTg ngày 30/6/2017 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án “Hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp giai đoạn 2017 - 2025”, Ủy ban

* ThS, Trường Chính trị tỉnh Quảng Nam

nhân dân (UBND) tỉnh Quảng Nam thống nhất tích hợp Đề án này với một số đề án, như: Hỗ trợ Hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia đến năm 2025; Hỗ trợ học sinh, sinh viên khởi nghiệp đến năm 2025. Theo đó, tỉnh đã thành lập tổ công tác hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo với những thành viên là lãnh đạo các sở, ngành, hội, đoàn thể liên quan nhằm tham mưu, giúp UBND tỉnh triển khai thực hiện các đề án khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của Chính phủ, trong đó có lãnh đạo Hội Liên hiệp Phụ nữ tỉnh là thành viên.

Thực hiện Quyết định số 844/QĐ-TTg ngày 18/5/2016 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án “Hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia đến năm 2025”; Quyết định số 939/QĐ-TTg ngày 30/6/2017 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án “Hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp giai đoạn 2017 - 2025”, ngày 18/12/2017, UBND tỉnh ban hành Quyết định số 4396/QĐ-UBND phê duyệt Kế hoạch “Hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2018 - 2025”. Đồng thời, chỉ đạo các sở, ngành liên quan hỗ trợ Hội Liên hiệp Phụ nữ các cấp hàng năm tổ chức các diễn đàn, hội thảo khởi nghiệp đổi mới sáng tạo với nhiều cấp độ khác nhau, đặc biệt là cấp huyện (có 11/18 huyện, thị, thành phố)³. Trên cơ sở đó, Hội Liên hiệp Phụ nữ các cấp đã chủ động tổ chức nhiều hoạt động nhằm chia sẻ kiến thức, kết nối, lan tỏa tinh thần khởi nghiệp trên toàn tỉnh. Hoạt động này đã đưa Quảng Nam đi đầu triển khai Hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo cấp huyện, tạo nền tảng quan trọng trong tạo lập Hệ sinh thái chung toàn tỉnh.

Công tác liên kết, phát triển mạng lưới và xúc tiến thương mại vùng, miền, cấp quốc gia, quốc tế được tổ chức. Hoạt động hỗ trợ các doanh nghiệp, hợp tác xã, hộ kinh doanh cá thể của phụ nữ đăng ký thương hiệu, nhãn hiệu, bảo hộ thương hiệu sản phẩm, đăng ký sở hữu trí tuệ cho các sản phẩm, sản phẩm chủ lực, sản phẩm OCOP, sản phẩm đặc sản

của địa phương; hỗ trợ các doanh nghiệp nữ, hợp tác xã do phụ nữ quản lý tiếp cận với các tổ chức tín dụng, các quỹ tín dụng; tiếp cận các nguồn lực về pháp lý, khoa học - công nghệ... được tỉnh tổ chức thường xuyên.

Công tác tuyên truyền các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về vai trò, vị trí của phụ nữ đối với sự phát triển kinh tế được chú trọng. Đẩy mạnh tuyên truyền, nâng cao kiến thức, nhận thức về tầm quan trọng của Hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo cho đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức; doanh nhân, nông dân, phụ nữ... Giai đoạn 2017 - 2025, UBND tỉnh đã hỗ trợ Hội Liên hiệp Phụ nữ tỉnh tổ chức thành công 7 lớp tập huấn về kiến thức khởi nghiệp cấp tỉnh, 63 lớp cấp huyện và cơ sở cho cán bộ, hội viên, phụ nữ với chủ đề: “Phụ nữ Quảng Nam sáng tạo đồng hành cùng khởi nghiệp”. Tiếp lửa để khởi nghiệp thành công... với gần 6.000 lượt chị em tham gia⁴.

Chỉ đạo các cơ quan báo chí xây dựng chuyên mục về hoạt động khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo. Các trang thông tin điện tử của các sở, ngành, hội, đoàn thể thường xuyên duy trì chuyên mục về khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của ngành, đơn vị. Đặc biệt, các cơ quan báo chí trung ương, Cổng thông tin điện tử tỉnh, các trang thông tin điện tử các ngành, địa phương,... đã quan tâm đẩy mạnh công tác truyền thông về khởi nghiệp đổi mới sáng tạo. Ban điều hành hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, Hội Liên hiệp Phụ nữ tỉnh, huyện đã xây dựng thông tin về cộng đồng khởi nghiệp qua mạng xã hội, như: Facebook, Messenger, Zalo, Viber... Tập trung giới thiệu, quảng bá các sản phẩm sáng tạo mang tính thiết thực, hiệu quả đến người tiêu dùng, góp phần xúc tiến thương mại giữa các vùng, miền, địa phương được thông qua nhiều kênh.

Thứ hai, thiết lập cơ sở hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp nhằm nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ Hội Liên hiệp Phụ nữ các cấp thông qua các diễn đàn, ngày hội khởi nghiệp cấp quốc gia, quốc tế. Năm 2023, UBND tỉnh đã

tổ chức thành công Hội thảo khoa học: “Giải pháp thúc đẩy Hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo cấp địa phương”. Đây là hội thảo cấp quốc gia đầu tiên và là địa phương thuộc nhóm đầu cả nước triển khai hoạt động cấp quốc gia trên địa bàn tỉnh⁵. Bên cạnh đó, UBND tỉnh rất chú trọng đến các dự án khởi nghiệp của phụ nữ về các lĩnh vực trọng điểm, như: nông nghiệp hữu cơ, nông nghiệp gắn với tự nhiên, du lịch xanh, du lịch sinh thái, công nghệ số... Từ đó, khuyến khích chị em nâng cao hiệu quả phát triển sản xuất - kinh doanh; tăng cường liên kết theo nhóm, ngành và hợp tác với các nhà đầu tư lớn để phát triển.

Thứ ba, tổ chức công tác kiểm tra giám sát việc thực hiện chính sách, luật pháp hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp, phát triển kinh doanh. Hàng năm, UBND tỉnh chỉ đạo Ban Điều hành hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo tổ chức đoàn kiểm tra các dự án tại địa phương; trực tiếp khảo sát, kiểm tra các dự án khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của phụ nữ để kịp thời động viên, tư vấn, hỗ trợ về mô hình sản xuất - kinh doanh, phát triển thị trường, mẫu mã sản phẩm...

Thứ tư, đẩy mạnh các hoạt động hỗ trợ phụ nữ đổi mới sáng tạo phát triển kinh doanh và khởi nghiệp. UBND tỉnh đã tổ chức nhiều hoạt động cho ngày phụ nữ khởi nghiệp ở các cấp, như: năm 2021, với chủ đề: “Phụ nữ Quảng Nam khởi nghiệp sáng tạo - Kết nối thành công”; năm 2022, chủ đề: “Phụ nữ Quảng Nam khởi nghiệp sáng tạo, kết nối, cung cầu sản phẩm khởi nghiệp và OCOP”. Tiếp đó, UBND tỉnh chỉ đạo Hội Liên hiệp Phụ nữ tỉnh phát động cuộc thi Phụ nữ khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo thu hút được nhiều bài dự thi đến từ các cá nhân, nhóm tác giả tham gia các nhóm, ngành, như: du lịch và thực phẩm; dịch vụ ăn uống; nông nghiệp, dược liệu; công nghệ thông tin - truyền thông... UBND tỉnh tổ chức chấm chọn và trao giấy chứng nhận dự án đạt giải cấp tỉnh cho 47 dự án tiềm năng⁶.

Bên cạnh đó, tỉnh cũng lựa chọn các ý tưởng, mô hình khởi nghiệp, khởi sự kinh doanh khả thi để hỗ trợ thực hiện, nhân rộng. Hàng năm, hầu hết các dự án của phụ nữ đều tăng nhanh về số lượng, mô hình kinh doanh, chất lượng sản phẩm và được các nhà hỗ trợ khởi nghiệp quan tâm, như: xây dựng mô hình cung ứng chế phẩm sinh học; phát triển làng nghề thủ công từ len sợi; tổ chức tour du lịch cho trẻ em; tái sử dụng bã cà phê làm mỹ phẩm thiên nhiên...⁷. UBND tỉnh chủ động ký kết nhiều chương trình hợp tác phát triển Hệ sinh thái khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo. Hỗ trợ để các đoàn thể tổ chức nhiều lớp tập huấn, diễn đàn khởi nghiệp chuyên sâu tầm quốc gia, khu vực.

Thứ năm, tăng cường hợp tác với các đơn vị trong nước và quốc tế nhằm huy động nguồn lực hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp. Tháng 01/2019, UBND tỉnh Quảng Nam hợp tác với UBND thành phố Đà Nẵng tổ chức “Chương trình xây dựng Hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo đến năm 2025”. Tháng 3/2018, phối hợp với các cơ quan liên quan tổ chức diễn đàn “Gặp gỡ Hoa Kỳ 2018” nhằm vận động, kêu gọi tăng cường hợp tác quốc tế, huy động nguồn lực để thanh niên, phụ nữ, nông dân Quảng Nam khởi nghiệp⁸.

Mô hình triển khai hệ sinh thái khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo của tỉnh Quảng Nam là mô hình tích hợp khoa học, hiệu quả, mở rộng kết nối, phương pháp tư duy mới đã tạo cảm hứng, khuyến khích hoạt động khởi nghiệp sáng tạo, phù hợp với địa phương, được các cơ quan trung ương, các chuyên gia khởi nghiệp hàng đầu Việt Nam và cộng đồng khởi nghiệp hoan nghênh và đánh giá cao. Trong quá trình triển khai thực hiện được cả hệ thống chính trị và UBND tỉnh đặc biệt quan tâm và xác định đây là nhiệm vụ có tính chiến lược của địa phương; các cấp, các ngành, cộng đồng doanh nghiệp, mọi tầng lớp nhân dân và phụ nữ quan tâm hưởng ứng tham gia đầy tâm huyết, từ đó, văn hóa khởi nghiệp được hình thành.

Nhiều ý tưởng sáng tạo cấp tỉnh với tỷ lệ phụ nữ tham gia cao đã được các tổ chức, các cá nhân mạnh dạn đầu tư và khởi động kêu gọi, kết nối nhà đầu tư. Công tác hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp ở tỉnh Quảng Nam thời gian qua luôn nhận được sự quan tâm của các cấp, các ngành nên đã đạt được nhiều kết quả đáng khích lệ. Tuy nhiên, việc hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp ở Quảng Nam vẫn còn một số hạn chế. Cụ thể:

(1) Công tác kết nối với mạng lưới các nhà đầu tư, các ý tưởng khởi nghiệp, doanh nghiệp khởi nghiệp giúp phụ nữ khởi nghiệp chưa nhiều, chưa bài bản. Hoạt động biên tập, xuất bản thông tin trên cổng thông tin khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo chưa thường xuyên, kịp thời nên không phát huy hết được công tác thông tin, truyền thông.

(2) Cơ hội tiếp cận với các quỹ hỗ trợ, quỹ đầu tư khởi nghiệp còn khó khăn do hạn chế về giới, về chính sách hỗ trợ; thiếu kiến thức, kỹ năng cũng như thiếu sự hỗ trợ từ gia đình...

(3) Thiên tai, dịch bệnh thường xuyên xảy ra đã tác động không nhỏ đến các mặt sinh hoạt, sản xuất và đời sống của phụ nữ; tỷ lệ hộ nghèo, hộ khó khăn, gia đình chính sách còn cao, ảnh hưởng đến công tác hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp.

(4) Nhận thức của phụ nữ chưa đồng đều, một bộ phận còn trông chờ vào sự hỗ trợ của Nhà nước, các cấp, các ngành, chưa tự tham gia vào hoạt động khởi nghiệp. Bên cạnh đó, sự quan tâm về vai trò của Hệ sinh thái khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo của một số lãnh đạo các cấp, ngành, hội, đoàn thể và địa phương còn hạn chế.

3. Một số giải pháp thúc đẩy phụ nữ khởi nghiệp ở tỉnh Quảng Nam

Một là, nâng cao nhận thức và tôn trọng quyền của phụ nữ trong khởi nghiệp. Phụ nữ có quyền được tự do sáng tạo, quyết định và thực hiện ý tưởng, dự án kinh doanh của mình mà không bị giới hạn bởi các rào cản xã hội, văn hóa hay gia đình cũng như quyền

được bình đẳng trong việc tiếp cận các nguồn lực và cơ hội khởi nghiệp như nam giới. Vì vậy, cần phát huy vai trò của các cấp chính quyền, các hội, đoàn thể và cộng đồng trong việc xây dựng và triển khai các chính sách, luật pháp bảo vệ quyền và lợi ích của phụ nữ trong khởi nghiệp; tuyên truyền, giáo dục và vận động sự ủng hộ, tôn trọng của gia đình và xã hội đối với hoạt động khởi nghiệp của phụ nữ; ghi nhận và biểu dương những thành tựu, đóng góp của phụ nữ trong khởi nghiệp phát triển kinh tế của tỉnh.

Bên cạnh đó, Hội Liên hiệp Phụ nữ tỉnh cần tăng cường công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho cộng đồng, cán bộ, hội viên, phụ nữ về việc làm, khởi nghiệp và khởi sự kinh doanh; xây dựng mô hình tuyên truyền trong cộng đồng đại diện cho các vùng, miền tại các huyện, thị, thành phố theo kế hoạch.

Hai là, nâng cao chất lượng của Hệ sinh thái khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo. Hệ sinh thái khởi nghiệp là một môi trường gồm các yếu tố, như: chính sách, văn hóa, giáo dục, kỹ thuật, tài chính, thị trường, mạng lưới liên kết... nhằm hỗ trợ các hoạt động khởi nghiệp của phụ nữ. Hệ sinh thái khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo cần phải phù hợp với nhu cầu, điều kiện và đặc thù, như: cung cấp các khóa đào tạo, tư vấn về kỹ năng kinh doanh, quản lý, tiếp thị, kế toán; tạo ra các nguồn vốn vay ưu đãi, hỗ trợ lãi suất, bảo hiểm cho các dự án; xây dựng cơ sở hạ tầng phục vụ cho các sản phẩm, dịch vụ; thiết lập các mạng lưới liên kết giữa các doanh nghiệp phụ nữ, các tổ chức xã hội và cộng đồng nhằm tạo ra sự hỗ trợ và hợp tác cho phụ nữ.

Ba là, tổ chức công tác kiểm tra, giám sát việc thực hiện chính sách hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp, phát triển kinh doanh. Tham mưu, xây dựng văn bản đề nghị giám sát việc thực hiện tuyên truyền, phổ biến pháp luật, thực thi chính sách về phát triển doanh nghiệp, khởi nghiệp cho phụ nữ theo quy chế giám

sát của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức thành viên. Tăng cường công tác tiếp dân định kỳ, đột xuất về chính sách, luật pháp phát triển doanh nghiệp, khởi nghiệp cho phụ nữ.

Bốn là, lồng ghép hoạt động hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp trong các chương trình, đề án, diễn đàn, hội thảo theo từng lĩnh vực đang triển khai tại địa phương hàng năm để phụ nữ tự tin khởi nghiệp. Tạo lập môi trường thuận lợi, từng bước hoàn thiện cơ chế, hành lang pháp lý, có chính sách đột phá để hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp. Xây dựng văn hóa khởi nghiệp, hoàn thành đội ngũ chuyên gia khởi nghiệp cấp địa phương, ưu tiên trên 50% là nữ. Xây dựng và phát triển Hệ sinh thái khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo, chú trọng các hoạt động nâng cao nhận thức và năng lực của phụ nữ về khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo; triển khai đồng bộ Hệ sinh thái khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo trên địa bàn toàn tỉnh.

Năm là, tiếp tục hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp và phát triển doanh nghiệp theo hướng đổi mới sáng tạo; 100% doanh nghiệp, tổ hợp tác, hợp tác xã mới thành lập do phụ nữ quản lý được tập huấn về kỹ năng kinh doanh, quản lý, điều hành, kết nối các đơn vị hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp và phát triển doanh nghiệp. Hàng năm, tổ chức bình chọn, đánh giá và công bố ý tưởng, dự án khởi nghiệp đổi mới sáng tạo nhằm tôn vinh, khen thưởng những tấm gương phụ nữ khởi nghiệp tiêu biểu cấp tỉnh, huyện. Hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp tham gia các cuộc thi khởi nghiệp đổi mới sáng tạo cấp vùng, quốc gia, quốc tế. Tăng cường hợp tác quốc tế, huy động nguồn lực thực hiện hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp.

UBND tỉnh chỉ đạo các sở, ngành, địa phương tổ chức các hoạt động đào tạo kiến thức, đào tạo nghề, hoạt động đối thoại giữa phụ nữ khởi nghiệp, doanh nghiệp nữ với chính quyền. Hỗ trợ, bảo vệ quyền lợi của doanh nghiệp nữ, khuyến khích chị em khởi nghiệp, phát triển doanh nghiệp; tham gia công tác thiện nguyện, thực hiện an sinh xã

hội... Tích cực hỗ trợ hội viên khởi nghiệp trong sản xuất - kinh doanh được tiếp cận các nguồn vốn vay ưu đãi; xây dựng và phát triển các mô hình kinh tế góp phần phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

4. Kết luận

Phụ nữ là một nguồn lực tiềm năng cho hoạt động khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo, góp phần tạo ra những sản phẩm, dịch vụ có giá trị, mang lại lợi ích cho cộng đồng và phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Đồng thời, công tác hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp ở tỉnh Quảng Nam cần tiếp tục triển khai bằng nhiều biện pháp, hình thức mới, mạnh mẽ hơn, hiệu quả hơn, gắn với sự ràng buộc trách nhiệm của nhiều chủ thể khác nhau, góp phần bảo vệ quyền và lợi ích của người phụ nữ trong phát triển kinh tế - xã hội. □

Chú thích:

1. <https://vi.wikipedia.org>, truy cập ngày 13/6/2024.
2. Hồ Quân, Mỹ Linh (2024). *Phụ nữ Quảng Nam vượt khó, khẳng định mình*. <https://bao-quangnam.vn>, ngày 08/3/2024.
- 3, 4, 5, 6, 7, 8. Ủy ban nhân dân tỉnh Quảng Nam (2022). *Báo cáo số 168/BC-UBND ngày 14/9/2022 về sơ kết 5 năm Đề án “Hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp giai đoạn 2017 - 2025”*.

Tài liệu tham khảo:

1. Thủ tướng Chính phủ (2016). *Quyết định số 844/QĐ-TTg ngày 18/5/2016 phê duyệt Đề án “Hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia đến năm 2025”*.
2. Thủ tướng Chính phủ (2017). *Quyết định số 939/QĐ-TTg ngày 30/6/2017 phê duyệt Đề án “Hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp giai đoạn 2017 - 2025”*.
3. Ủy ban nhân dân tỉnh Quảng Nam (2017). *Quyết định số 4396/QĐ-UBND ngày 18/12/2017 phê duyệt Kế hoạch “Hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2018 - 2025”*.
4. Phan Thị Cẩm Lai (2024). *Đổi mới sáng tạo trong doanh nghiệp ở Việt Nam - Thực trạng và giải pháp*. <https://www.quanlynhanuoc.vn>, ngày 13/6/2024.